

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M É N E M R E P U B L I K Y

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Malého a soudkyň JUDr. Michaely Svobodové a Mgr. Moniky Kyselové ve věci žalobce **M. K.**, nar. XXXXX, bytem XXXXX, XXXXX, zastoupeného Mgr. Alešem Charvátém, advokátem se sídlem Brno, Kozí 4, proti žalovanému **Základní škole, Šlapanice, okres Brno - venkov, příspěvkové organizaci**, IČ: 75023920, se sídlem Šlapanice, Masarykovo náměstí 1594/16, zastoupenému Mgr. Evou Klimánkovou, advokátkou se sídlem Brno, Moravské náměstí 15, o určení trvání pracovního poměru, o odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu Brno – venkov ze dne 22. srpna 2013, č. j. 14 C 197/2012-41,

t a k t o:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se **m ě n í** tak, že pracovní poměr mezi žalobcem a žalovaným, založený pracovní smlouvou ze dne 1. 3. 1999, **t r v á**.
- II. Žalovaný je **p o v i n e n** zaplatit žalobci na náhradě řízení před soudy obou stupňů částku 22.815,50 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám advokáta Mgr. Aleše Charváta.

O d ů v o d n ě n í:

Rozsudkem soudu I. stupně byla zamítnuta žaloba, kterou se žalobce domáhal určení, že pracovní poměr na dobu neurčitou mezi žalobcem a žalovaným, založený pracovní smlouvou z 1. 3. 1999 s nástupem do práce dne 1. 3. 1999, trvá (výrok I.), a žalobci byla uložena povinnost zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení částku 11 616 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupkyně žalovaného advokátky Mgr. Evy Klimánkové (výrok II.).

Soud tak rozhodl o žalobě skutkově odůvodněné tím, že žalobce byl na základě pracovní smlouvy ze dne 1. 3. 1999 u žalovaného zaměstnán jako učitel v pracovním poměru na dobu neurčitou, že ke dni 1. 1. 2004 byl rozhodnutím Rady města Šlapanice jako zřizovatele jmenován do funkce ředitele žalovaného, že dopisem doručeným zřizovateli dne 9. 11. 2011 je ke dni 31. 1. 2012 funkce ředitele vzdal, že rozhodnutím zřizovatele ze dne 25. 1. 2012 byl pověřen vedením školy na dobu od 1. 2. 2012 do jmenování nového ředitele, který vzejde z konkurzního řízení s předpokládaným nástupem od 1. 7. 2012, a že od 1. 2. 2012 žalobce pracoval u žalovaného jako řadový učitel s tím, že současně na základě uvedeného pověření vedl Základní školu Šlapanice, nikoli však ve funkci jejího ředitele. Žalovaný existenci dalšího trvání pracovního poměru žalobce po nástupu nového ředitele (ke dni 1. 7. 2012) zpochybňuje s tím, že pracovní poměr zanikl uplynutím doby ke dni 30. 6. 2012; žalobce však trvá na tom, že jeho pracovní poměr nezanikl žádným zákonem akceptovaným způsobem, neboť vzdáním se funkce pracovní poměr neskončil (§ 73 odst. 2 zák. práce) a následné pověření vedením školy ze strany zřizovatele do doby jmenování nového ředitele není úkonem představujícím jmenování na vedoucí pracovní místo ve smyslu § 33 odst. 3 zák. práce, který by případně mohl vyvolat právní účinky změny pracovního poměru na pracovní poměr na dobu určitou podle § 40 odst. 1 zák. práce, neboť žalobce byl vedením školy pouze „pověřen“, přičemž tomuto rozhodnutí nepředcházelo konkurzní řízení podle ustanovení § 166 odst. 2 školského zákona.

Soud I. stupně vyšel ze zjištění, že žalobce se stal zaměstnancem žalovaného na základě pracovní smlouvy ze dne 1. 3. 1999, přičemž s účinností od 12. 6. 2000 se jednalo o pracovní poměr sjednaný na dobu neurčitou, že ke dni 1. 1. 2004 byl rozhodnutím Rady města Šlapanice jako zřizovatele žalovaného žalobce jmenován do funkce ředitele školy, že ke dni 31. 1. 2012 se funkce ředitele písemně vzdal, že rozhodnutím zřizovatele ze dne 25. 1. 2012 byl pověřen vedením školy od 1. 2. 2012 do jmenování nového ředitele vzešlým z konkurzního řízení s předpokládaným nástupem k 1. 7. 2012, a že ke dni 1. 7. 2012 byl novým ředitelem školy jmenován R. S. Na základě takto zjištěného skutkového stavu dospěl soud I. stupně k závěru, že podle shodné vůle stran (tj. zřizovatele žalovaného na straně jedné a žalobce na straně druhé) došlo na základě „pověření“ žalobce vedením školy od 1. 2. 2012 ke konkludentní změně obsahu pracovního poměru žalobce ve smyslu ustanovení 33 odst. 3 a § 40 odst. 1 zák. práce, jejíž součástí byla také změna tohoto pracovního poměru na pracovní poměr sjednaný na dobu určitou (§ 73a odst. 3 zák. práce). Namítal-li žalobce neplatnost jmenování s poukazem na rozpor s ustanovením § 166 odst. 2 školského zákona, jde o neplatnost relativní, jíž se žalobce dovolat nemůže, neboť nejde o případ, kdy by mu namítaná neplatnost právního úkonu byla na újmu. Přihlížet nelze ani k absolutní neplatnosti právního úkonu pro nedostatek písemné formy podle ustanovení § 20 zák. práce, neboť s plněním podle tohoto právního úkonu (výkonu práce ze strany žalobce) bylo již započato. Na základě uvedené změny skončil pracovní poměr žalobce u žalovaného uplynutím sjednané doby podle § 48 odst. 2 zák. práce ke dni 30. 6. 2012.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce odvolání. Namítal především, že rozhodnutí Rady města Šlapanice ze dne 25. 1. 2012, jímž byl žalobce pověřen vedením Základní školy Šlapanice s platností od 1. 2. 2012 do jmenování nového ředitele, je absolutně neplatným právním úkonem, podle ustanovení § 19 písm. d/ zák. práce, neboť jde o úkon, který obchází zákon a

současně porušuje základní zásadu pracovněprávních vztahů spočívající ve zvláštní zákonné ochraně postavení zaměstnance; podle odvolatele jde též o úkon odporující dobrým mravům. Uvedený orgán je jako zřizovatel (nikoli tedy zaměstnavatel) oprávněn pouze ke jmenování ředitele školské právnické osoby, a to výlučně způsobem stanoveným v ustanovení § 166 odst. 2 školského zákona, tj. na základě konkurzního řízení. K pověření žalobce vedením školy do jmenování nového ředitele tento orgán oprávněn nebyl, a to ani podle školského zákona, popřípadě zákona o obcích, ani podle zákoníku práce, který pojem pověření výkonem funkce nezná. Pokud v praxi k pověření výkonem určité funkce dojde, je třeba posoudit, zda jde ve své podstatě o nesprávně označené jmenování, anebo o oprávnění zastupovat jiného zaměstnance, např. v době jeho nepřítomnosti. V posuzované věci se však nemohlo jednat o žádný z uvedených případů, neboť Rada města šlapanice nebyla oprávněna ke jmenování žádného jiného zaměstnance kromě ředitele a úkon směřující k pověření k zastupování by byl oprávněn učinit výhradně zaměstnavatel, nikoli tedy zřizovatel. Ustanovení § 40 odst. 1 zák. práce v daném případě aplikovat nelze, neboť ke jmenování žalobce na vedoucí pracovní místo nedošlo; do funkce ředitele by jej mohl jmenovat pouze zřizovatel, což se však z důvodů výše uvedených nestalo, a do funkce zaměstnance pověřeného vedením školy by ho mohl ustanovit pouze zaměstnavatel, k čemuž však rovněž nedošlo. Dohoda o změně pracovního poměru mezi žalovaným jako zaměstnavatelem a žalobcem jako zaměstnancem rovněž uzavřena nebyla, žalobce nikdy neprojevil vůli směřující ke změně pracovního poměru tak, aby tento skončil ke dni nástupu nově jmenovaného ředitele. Rozhodnutí zřizovatele ze dne 25. 1. 2012 nebylo žalobci ani doručeno a žalobce neměl možnost se seznámit s jeho obsahem. Nedostatek shodné vůle účastníků ke změně pracovního poměru žalobce na pracovní poměr na dobu neurčitou je zřejmý též z následného chování účastníků po nástupu nového ředitele; žalobce byl až do konce srpna 2012 považován za zaměstnance žalovaného (byla mu obvyklým způsobem vyplácena náhrada mzdy za čerpanou dovolenou), a v dopise ředitele žalobci ze dne 31. 7. 2012 obsahujícím výzvu k jednání a dalším pracovním zařazení žalobce bylo výslovně konstatováno, že jeho pracovní poměr neskončil. Nesprávný je též závěr soudu I. stupně o tom, že neplatnost pověření žalobce vedením školy ze strany zřizovatele je neplatností relativní, a že nezákonným postupem zřizovatele nebyla žalobci způsobena újma (újma žalobce by spočívala ve ztrátě pracovního místa učitele). Úvahy soudu I. stupně o změně pracovního poměru žalobce konkludentním způsobem jsou pak v rozporu se zákonem (nezohledňují specifickou právní úpravu vyplývající z ustanovení § 33 odst. 3 zák. práce a zvláštní předpis, na který tato práva odkazuje, zejména § 131 odst. 1 a 2, § 166 odst. 2 školského zákona a § 102 odst. 2 2 písm. b/ zákona o obcích. Kromě toho se soud I. stupně vůbec nezabýval otázkou absolutní neplatnosti právního úkonu ve smyslu ustanovení § 19 písm. d/ a e/ zák. práce, která se týká nejen rozhodnutí zřizovatele ze dne 25. 1. 2012, ale též soudem uvažovaného konkludentního jednání účastníků směřující ke změně pracovního poměru. Ze všech uvedených důvodů žalobce navrhl, aby odvolací soud změnil rozsudek soudu I. stupně tak, že žalobě vyhová.

Žalovaný ve vyjádření k odvolání odmítl argumentaci žalobce, že k jeho jmenování ředitelem školy ke dni 25. 1. 2012 vůbec nedošlo, neboť byl vedením školy pouze pověřen, aniž by předcházelo konkurzní řízení podle § 166 odst. 2 školského zákona; poukázal na správnost závěru soudu I. stupně o tom, že absolutní neplatnosti uvedeného úkonu se

z důvodů uvedených v ustanovení § 20 odst. 2 zák. práce nelze dovolat, neboť ze strany žalobce bylo s plněním nejen započato, ale po dobu dalších pěti měsíců pokračováno, aniž by žalobce namítal neplatnost svého „pověření“. Podle žalovaného soud I. stupně správně posoudil i otázku relativní neplatnosti právního úkonu, když akcentoval, že žalobce v dané souvislosti neutrpěl žádnou újmu. Za nedůvodný považoval žalovaný i argument žalobce, že ředitel žalovaného jej nejprve dopisem ze dne 31. 7. 2012 pozval k jednání, a teprve následně změnil postoj a sdělil žalobci, že jeho pracovní poměr skončil ke dni 30. 6. 2012. K tomu se žalovaný již před soudem I. stupně vyjádřil tak, že nově jmenovaný ředitel zjistil rozhodné skutečnosti teprve po odeslání uvedené výzvy, a proto i sdělení o skončení pracovního poměru předal žalobci teprve dodatečně; v žádném případě nešlo o účelové jednání či snahu se žalobce „zbavit“. Pokud jde o „pověření žalobce vedením školy“, nejednalo se sice s ohledem na příslušná ustanovení školského zákona zcela standardní jmenování, nicméně s ohledem na okolnosti, že žalobce práci vykonával již několik let, že šlo o řešení provizorní, a že žalobce započal s výkonem práce, vzhledem ke shodné vůli obou stran platí, že pracovní poměr vznikl jmenováním, neboť jinak ani vzniknout nemohl. Rozhodnutí Rady města Šlapanice o pověření žalobce vedením školy má proto charakter jmenování podle § 33 odst. 3 zák. práce, které je s ohledem na ustanovení § 40 odst. 1 zák. práce třeba považovat za změnu pracovního poměru na pracovní poměr na dobu určitou; v souladu s ustanovením § 73a odst. 3 zák. práce tak tento pracovní poměr zanikl uplynutím doby ke dni 30. 6. 2012. Z uvedených důvodů žalovaný navrhl, aby rozsudek soudu I. stupně byl jako věcně správný potvrzen.

Vzhledem k tomu, že odvolání směřuje proti rozhodnutí soudu I. stupně vydanému v řízení zahájeném přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, postupoval odvolací soud podle dosavadních právních předpisů, tj. podle zákona č. 99/1963 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 2013 (srov. Čl. II, bod 2. zákona č. 293/2013 Sb.) – dále jen „o. s. ř.“

Odvolací soud po zjištění, že objektivně i subjektivně přípustné odvolání (§ 201, § 202 a contrario o.s.ř.) bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o.s.ř.) a ze způsobilých odvolacích důvodů (§ 205 odst. 2 písm. e/ a g/ o.s.ř.), přezkoumal rozsudek soudu I. stupně i jemu předcházející řízení v celém rozsahu (§ 206 odst. 1, § 212, § 212a o.s.ř.) a dospěl k závěru, že odvolání žalobce je důvodné.

Podle ustanovení § 73a odst. 2 věty první zák. práce odvoláním nebo vzdáním se pracovního místa vedoucího zaměstnance pracovní poměr nekončí; zaměstnavatel je povinen tomuto zaměstnanci navrhnout změnu jeho dalšího pracovního zařazení u zaměstnavatele na jinou práci odpovídající jeho zdravotnímu stavu a kvalifikaci.

V posuzované věci ze skutkových zjištění soudu I. stupně vyplývá a mezi účastníky není sporné, že žalobce byl u žalovaného zaměstnán jako učitel v pracovním poměru na dobu neurčitou, a že ke dni 1. 1. 2004 byl rozhodnutím Rady města Šlapanice jako zřizovatele žalovaného jmenován do funkce ředitele žalovaného; došlo tak ke změně v obsahu pracovního

poměru co do druhu vykonávané práce (§ 36 odst. 1 věty druhé zák. práce č. 65/1965 Sb.). Nesporná je též skutečnost, že žalobce se dopisem ze dne 9. 11. 2011 adresovaným zřizovateli žalovaného písemně vzdal funkce ředitele ke dni 31. 1. 2012; nastaly tak právní důsledky vyplývající z ustanovení § 73a odst. 2 zák. práce, tj. pracovní poměr žalobce u žalovaného neskončil a žalovanému vznikla povinnost navrhnout žalobci změnu jeho dalšího pracovního zařazení u zaměstnavatele na jinou práci odpovídající jeho zdravotnímu stavu a kvalifikaci. Soud I. stupně dospěl k závěru, že tento trvající pracovní poměr žalobce u žalovaného byl ke dni 1. 2. 2012 na základě shodného projevu vůle mezi žalobcem a zřizovatelem žalovaného, směřujícího k právním důsledkům spojeným se jmenováním do funkce ředitele školy na dobu od 1. 2. 2012 do 30. 6. 2012, změněn na pracovní poměr na dobu určitou, a skončil tedy uplynutím sjednané doby ke dni 30. 6. 2012 (§ 73a odst. 3, § 48 odst. 2 zák. práce); s tímto závěrem odvolací soud nesouhlasí.

Podle ustanovení § 40 odst. 1 zák. práce obsah pracovního poměru je možné změnit jen tehdy, dohodnou-li se zaměstnavatel a zaměstnanec na jeho změně. Za změnu pracovního poměru se považuje také jmenování na vedoucí pracovní místo podle § 33 odst. 3, k němuž dojde po vzniku pracovního poměru.

Podle ustanovení § 73a odst. 3 zák. práce byl-li pracovní poměr vedoucího zaměstnance jmenováním založen nebo změněn na dobu určitou, neskončí-li jeho pracovní poměr dříve, skončí uplynutím doby (§ 48 odst. 2).

Z citovaných zákonných ustanovení vyplývá, že je-li na pracovní místo jmenován zaměstnanec, který je u téhož zaměstnavatele již zaměstnán, dochází jmenováním ke změně v obsahu pracovního poměru a jde-li o jmenování na omezenou dobu, též ke změně pracovního poměru původně sjednaného na dobu neurčitou na pracovní poměr na dobu určitou (§ 73a odst. 3, § 48 odst. 2 zák. práce). V posuzované věci se však o takový případ nejedná.

Podle ustanovení § 33 odst. 1 zák. práce pracovní poměr se zakládá pracovní smlouvou mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, není-li v tomto zákoně dále stanoveno jinak.

Podle ustanovení § 33 odst. 3, části věty před středníkem zák. práce jmenováním na vedoucí pracovní místo se zakládá pracovní poměr v případech stanovených zvláštním právním předpisem.

Podle ustanovení § 33 odst. 4, části věty před středníkem zák. práce jmenování podle odstavce 3 provede ten, kdo je k tomu příslušný podle zvláštního právního předpisu.

Zakládá-li (mění-li) se pracovní poměr zaměstnance jmenováním podle zvláštních předpisů provedeným orgánem odlišným od osoby zaměstnavatele (nadřízeným orgánem), jde o tzv. vnější jmenování; o vnější jmenování jde též v případě jmenování ředitele školské právnické osoby zřizované obcí podle zvláštního předpisu, jímž je ustanovení § 166 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání

(školský zákon). Zřizovateli, který podle uvedeného zákonného ustanovení jmenuje do funkce na základě jím vyhlášeného konkursního řízení ředitele školské právnické osoby, náleží přitom jako orgánu nadřízenému zaměstnavateli pouze ta práva a povinnosti, která mu zákon přiznává. Výkon práv a povinností zřizovatele je třeba v pracovněprávních vztazích důsledně odlišovat od výkonu práv a povinností zaměstnavatele; zřizovatel se ani v rozsahu svých zákonných práv a povinností nestává zaměstnavatelem a nevstupuje do jeho práv a povinností. Z toho mimo jiné plyne, že k založení (změně) pracovního poměru zaměstnance školské právnické osoby na základě rozhodnutí zřizovatele jako subjektu odlišného od zaměstnavatele dochází výhradně v případě upraveném v ustanovení § 166 odst. 2 školského zákona, tj. v případě jmenování na vedoucí pracovní místo na základě zřizovatelem vyhlášeného konkursního řízení na období 6 let. Protože zřizovatel není účastníkem pracovněprávního vztahu mezi školskou právnickou osobou a jejím zaměstnancem, nemůže jakýkoli jiný jednostranný postup zřizovatele ani shodný projev vůle zřizovatele a zaměstnance vyvolat z hlediska vzniku nebo změny pracovního poměru žádné právní účinky.

V posuzované věci vyplývá ze skutkových zjištění soudu I. stupně, že ke jmenování žalobce do funkce ředitele žalovaného zřizovatelem podle zvláštního předpisu, tj. podle § 166 odst. 2 školského zákona na základě zřizovatelem vyhlášeného konkursního řízení na dobu 6 let, nedošlo; zřizovatelem uplatněný postup („pověření žalobce vedením školy“ do jmenování nového ředitele, který vzejde z konkursního řízení, na základě usnesení Rady města Šlapanice z 25. 1. 2012) zcela zjevně nesledoval právní účinky spojené se jmenováním na vedoucí pracovní místo podle uvedeného zákonného ustanovení, nýbrž pouze praktické zajištění chodu školského zařízení po dobu, kdy ke jmenování ředitele jakožto jeho jediného orgánu ve smyslu ustanovení § 130 odst. 1 školského zákona dosud nedošlo. V souvislosti s rozhodnutím zřizovatele o „pověření“ žalobce vedením školy ani v souvislosti s případným shodným projevem vůle zřizovatele a žalobce (jak dovozuje soud I. stupně) nemohlo proto dojít ke změně v obsahu pracovního poměru žalobce, a tedy ani k jeho změně na pracovní poměr na dobu určitou; nedošlo proto ani ke skončení pracovního poměru uplynutím doby ve smyslu ustanovení § 73a odst. 3 a § 48 odst. 2 zák. práce.

Z výše uvedených důvodů odvolací soud za použití ustanovení § 220 odst. 1 písm. a/ změnil rozsudek soudu I. stupně tak, že žalobě na určení trvání pracovního poměru mezi žalobcem a žalovaným vyhověl.

Podle ustanovení § 224 odst. 2 a § 142 odst. 1 o.s.ř. přiznal odvolací soud žalobci proti neúspěšnému žalovanému právo na náhradu nákladů, které účelně vynaložil v řízení před soudy obou stupňů. Ty jsou představovány odměnou v sazbě 2 500,- Kč (§ 7 bod 5., § 9 odst. 3 písm. a/ vyhlášky č. 177/1996 Sb.) za pět úkonů právní služby spočívajících v převzetí a přípravě zastoupení, 2x účasti na jednání před soudem I. stupně dne 22. 8. 2013 (vždy za započaté 2 hodiny), sepisu odvolání a účasti na jednání odvolacího soudu dne 14. 1. 2015, odměnou v sazbě 1.250 Kč za jeden úkon spočívající v účasti u jednání odvolacího soudu, při kterém došlo k vyhlášení rozhodnutí, a paušální náhradou hotových výdajů za šest úkonů po 300 Kč (§ 11 odst. 1 písm. a/, d/ a g/, odst. 2 písm. f/, § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb.), zaplaceným soudním poplatkem 2x po 2.000 Kč a daní z přidané hodnoty 21% z přiznané

odměny a náhrad ve výši 3.265,50 Kč. Celkem jsou tak náklady, které žalobce v řízení účelně vynaložil, představovány částkou 22.815,50 Kč; v souladu s ustanovením § 149 odst. 1 o.s.ř. odvolací soud uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci náhradu těchto nákladů k rukám advokáta, který ho v řízení zastupoval.

Poučení: Proti tomuto usnesení lze podat dovolání za podmínek ustanovení § 237 ve lhůtě dvou měsíců ode dne doručení jeho písemného vyhotovení k Nejvyššímu soudu prostřednictvím Okresního soudu Brno - venkov; přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud.

Brno 21. ledna 2015

JUDr. Pavel Malý v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Veronika Horáčková